

The Crucible

speelduur: 125 min.
jaar: 1996
filmkeuring: 12 jaar
regisseur: Nicholas Hytner
scenario: Arthur Miller
cast: Winona Ryder, Daniël Day-Lewis, Paul Scofield e.a.

aanvullende informatie:

- verfilming van Arthur Miller's gelijknamige toneelstuk uit 1953
- in 1957 al eens verfilmd door Jean-Paul Sartre (*Les sorcières de Salem*)

periode / tijdvak / eeuw / jaartal:

vroegmoderne tijd; Regenten en Vorsten; 17^e eeuw; 1692

periode / tijdvak / eeuw / jaartal:

moderne tijd; Televisie en Computer; 20^{ste} eeuw; 1953

plaats:

Noord-Amerika, New England, Massachusetts, Salem

thema's:

Salem, vervolging, hekserij, puritanisme, New England, Arthur Miller, McCarthyïsme, Koude Oorlog, massahysterie, bijgeloof

bijbehorende kenmerkende aspecten:

De verdeling van de wereld in twee ideologische blokken in de greep van een wapenwedloop en de daaruit voortvloeiende dreiging van een atoomoorlog.

bruikbaarheid:

In *the Crucible* (lett.: de vuurproef; de smeltkroes) wordt in beeld gebracht hoe het zo ver heeft kunnen komen dat een godvrezend en bijgelovig volk in 1692 honderdvijftig zonderlinge maar onschuldige zielen uit hun eigen gemeenschap van hekserij beschuldigd en er negentien van hen door ophanging ter dood brengt. In deze verfilming van Arthur Miller's gelijknamige toneelstuk uit 1953 wordt een interpretatie gegeven van de geschiedenis en baseren de makers zich – in navolging van Miller – op gebeurtenissen die werkelijk hebben plaatsgevonden en personen die werkelijk hebben bestaan.

De reconstructie die dit oplevert is het bekijken waard. *The Crucible* is een visueel aantrekkelijke en spannende film. De geloofswaanzin van het volk en de persoonlijke belangen die wellicht meespeelden tijdens de geruchtmakende heksenprocessen worden dik aangezet.

Tijdens de geschiedenisles is een film als deze bij de behandeling van thema's als hekserij, heksenvervolging en McCarthyïsme zeer geschikt. Omdat bovendien perfect wordt geïllustreerd hoe massahysterie een samenleving volledig in zijn greep kan krijgen, is de film ook goed te gebruiken tijdens de lessen maatschappijleer.

samenvatting:

Als de nacht valt klimt een aantal meisjes uit bed en rent stiekem naar het bos. Rond een vuur en een grote ijzeren ketel met daarin een kokend goedje spreken zij toverspreuken uit om de jongens uit het dorp, waar zij verliefd op zijn, voor zich te winnen. De voodooachtige handelingen die de meisjes verrichten lijken geïmporteerd uit Barbados waar Tituba, het Caribische slavenmeisje van de familie Boyer en aanvoerder van het stel, met magische rituelen is opgegroeid. Om de getrouwde John Proctor te betoveren (en een

vloek over zijn vrouw Elizabeth Proctor uit te spreken?) offert één van de meisjes (Abigail Williams) een kip, besmeurd zichzelf met het bloed en trekt haar kleren uit. Op het moment dat de meisjes gillend en halfnaakt om het vuur dansen, wordt het stel ontdekt door Abigails adoptie-oom, dominee Parris.¹

Wanneer de door religieuze regels verstikte Salemse gemeenschap nogal overspannen reageert op dit, volgens onze maatstaven, tamelijk onschuldige kattenkwaad, gaan de meiden steeds verder op in hun spel. Twee van hen (Betty Parris en Ruth Putman) kunnen de ochtend na het nachtelijke avontuur zogenaamd niet meer ontwaken. In Salem is men ervan overtuigd dat dit het werk van de duivel is en dat de meisjes behekst zijn. Door alles wat hen wordt aangepraat lijken de meisjes daar zelf ook steeds meer van overtuigd. Opgestookt door Abigail lijken de kinderen ineens *allemaal* 'behekst' te zijn! Sommigen van hen hebben een rijke fantasie, anderen zijn uit op wraak of aandacht en weer anderen zijn simpelweg doodsbang en willen hun eigen hachje redden. In ieder geval bekennen de meisjes alles wat de bezorgde ouders, juristen, doktoren en priesters willen horen.

Al snel staat heel Salem in rep en roer en is alles en iedereen verdacht. Politiek gekonkel, persoonlijke vetes en ruzies over de verdeling van de landbouwgrond zijn olie op het vuur. Een aantal zondebokken wordt aangewezen en voor het gerecht gesleept. Aanvankelijk worden veelal zonderlinge figuren verdacht gemaakt, maar gaandeweg zijn ook zeer respectabele leden van de gemeenschap als Rebecca Nurse en het echtpaar Proctor de klos. In een aantal processen, vergeleken met de huidige juridische principes een lachertje, wordt een aantal mensen schuldig bevonden aan hekserij. Negentien verdachten die weigeren schuld te bekennen worden opgehangen. Een twintigste slachtoffer komt om tijdens het 'verhoor'.

rechter Thomas Danforth geeft antwoord op de vraag waarom de beklaagden geen advocaat nodig hebben:

'Bij een gewone misdaad bewijzen getuigen schuld of onschuld. Hekserij, echter, is een onzichtbare misdaad. De enigen die er getuigen van zijn, zijn de heks en het slachtoffer. De heks zal zichzelf niet beschuldigen, dus gaan we op het slachtoffer af. De kinderen getuigen zeker. Wat moet een advocaat dan nog meer aan het licht brengen!?'

historische context:

In 1692 is het in het dorpje Salem (Massachusetts) niet pluis. Een deel van de bevolking valt ten prooi aan een mysterieuze ziekte die de doktoren niet kunnen verklaren. Getuige dagboeken en processtukken van de geruchtmakende rechtszaken worden slachtoffers gekweld door hevige pijnen, stuiptrekkingen en bizarre hallucinaties van wilde dieren die hen willen verscheuren, van insecten die hen onderhuids aanvreten en van bloed dat van de muren druipt. Een deel van hen vindt na een kort ziektebed de dood. De ziekte eist niet alleen slachtoffers onder mensen, ook het vee vertoont 'vreemd gedrag' en sterft soms zonder aanwijsbare oorzaak.

Gedurende datzelfde jaar zijn acht meisjes, kinderen nog, de machtigste personen van het dorp. Door toedoen van hen worden in Salem honderdvijftig onschuldige mensen van hekserij beschuldigd en opgesloten. Voor de rechtbank verklaren de meisjes behekst te zijn en voor de ogen van hun dorpsgenoten krijgen ze epileptische aanvallen, spontane pijnscheuten en visioenen van demonen en wilde dieren. Omdat iedereen in de gemeenschap hen gelooft kunnen de meisjes in het wilde weg mensen van hekserij beschuldigen en worden uiteindelijk negentien mannen en vrouwen opgeknoopt.²

¹ detail: dominee Parris schrikt van de dode kikker die hij in de ijzeren ketel vindt, omdat aangenomen werd dat de duivel of een heks de gedaante van een kikker kon aannemen... (Later in de film verklaart Abigail dat ze alleen maar linzen en bonen aan het koken waren en dat die kikker zelf in de soep was gesprongen.)

² De van hekserij beschuldigde mannen en vrouwen – waaronder John Procter – hadden hun leven kunnen redden door te bekennen dat zij met de duivel hadden geheuld. Dat zij dit niet deden zegt veel: kennelijk was hun goede naam hen meer waard dan het leven, wetende dat alleen God hun onschuld kende.

In de processtukken is te lezen dat de meisjes allen zo'n tien jaar oud waren. De namen van enkele hoofdrolspelers in *the Crucible* zijn in het Salemse archief letterlijk terug te vinden. Namen als Abigail Williams, Betty Parris (haar negenjarige nichtje) en Tituba Boyer (het Caribische slavenmeisje dat Abigail en Betty in het geheim vermaakte met het naspelen van magische rituelen), ze komen er allemaal in voor. Van de gehangenen (onder andere John Proctor, Sarah Good en Sarah Osborne) zijn te Salem nog steeds gedenkstenen te vinden.³

Arthur Miller is met zijn interpretatie van de tragische geschiedenis van Salem dus dicht bij de historische werkelijkheid gebleven. Om een liefdesverhouding tussen John Proctor en Abigail Williams te construeren heeft de auteur evenwel kleine concessies aan de werkelijkheid moeten doen: hij maakte van de elfjarige Abigail een zeventienjarige lolita die hopeloos verliefd is op de dertigjarige John Proctor (in werkelijkheid was hij over de zestig) wiens overspel hem duur komt te staan.

Salem, Massachusetts, 17^e eeuw

Salem is een stadje aan de Amerikaanse oostkust dat eind zeventiende eeuw – wanneer de betreffende heksenprocessen plaatsvonden – als pioniersnederzetting werd bewoond door één van de eerste generaties Engelse kolonisten. Een aantal hoofdrolspelers van *the Crucible* is zelfs nog in Engeland geboren. Salem ligt niet ver van Plymouth Colony waar de *Pilgrim Fathers* in 1620 met hun *Mayflower*⁴ voor anker gingen en daarmee de periode inluiden waarin het gehele noordoosten (New England)⁵ volstroomde met Engelse nieuwkomers.

Vanaf het moment dat de kolonisten van het eerste uur in New Engeland voet aan wal zetten, drukte het orthodox-protestantisme haar stempel stevig op de koloniën. Juist het type protestant dat het strengst in de leer was verliet Engeland om uit te wijken naar de Nieuwe Wereld. De *Pilgrim Fathers* vonden dat de reformatie niet ver genoeg was doorgeschooten en ze werden in eigen land vervolgd omdat zij hadden gebroken met de Anglicaanse Kerk. In een kolonie als Massachusetts konden zij hun geloof openlijk belijden en de samenleving volgens hun specifieke christelijke idealen inrichten. In navolging van deze *Pilgrim Fathers* verschenen er vanaf 1630 steeds meer Engelse puriteinen. Velen van hen streken neer in Salem.

In Salem ontstond zo een strengprotestantse samenleving waarin de mensen van zichzelf en van elkaar volledige gehoorzaamheid aan de Bijbel eisten. De sobere, eenvoudige manier van leven en de strenge gedragsregels die het puritanisme voorschreven, boden de gemeenschap weinig ruimte voor vertier (zo was dansen verboden!) en maakten van het dorpje al met al geen vrolijke plek. In het godvrezende Salem, dat door kindersterfte en armoede gekweld werd en de angst voor de duivel er bij het diepgelovige volk ingebakken zat, leek er weinig te hoeven gebeuren voordat de mensen elkaar in volste overtuiging beschuldigden van de meest vreselijke dingen.

Arthur Miller en *The Crucible*

Arthur Miller, schrijver van zowel het toneelstuk *the Crucible* (1953) als het scenario voor deze verfilming, greep de gebeurtenissen in het zeventiende-eeuwse Salem aan om op een verkapte – maar niet minder scherpe! – manier kritiek te kunnen leveren op de hysterische 'heksenjacht' op vermeende communistische spionnen die op dat moment in de Verenigde Staten gaande was. Deze hetze, beter bekend als het MacCarthyisme,

³ De grafzerken zijn te zien maar het is onwaarschijnlijk dat hun lichamen er werkelijk onder liggen, of ze moeten zijn herbegraven. Omdat de slachtoffers geëxcommuniceerd waren, hadden zij geen recht op een christelijke begrafenis en werden zij gewoonlijk zonder kist in een ondiepe kuil gegooid.

⁴ Het schip de *Mayflower* had 102 kolonisten aan boord. Tussen 1620 en 1642 vertrokken er 18.600 kolonisten vanuit Engeland. 14.000 van hen vetrokken naar Massachusetts.

⁵ New England (Nieuw-Engeland) is vanaf 1616 – begin van de koloniale tijd – de benaming voor de noordoostelijke punt van de huidige Verenigde Staten, waartoe behalve Massachusetts ook Connecticut, Maine, New Hampshire, Rhode Island en Vermont behoorden. In deze koloniën hoopen Engelse puriteinen 'hun Jeruzalem' te bouwen. Boston gold als de belangrijkste stad van New England.

dankte haar naam aan senator Joseph MacCarthy die, om zijn politieke carrière uit het slop te halen, in 1953 een lijst presenteerde met daarop de namen van meer dan honderd zogenaamd staatsgevaarlijke personen die met de actuele communistische dreiging in verband gebracht konden worden. MacCarthy genereerde de publiciteit die hij verlangde: in een tijd waarin het anticommunisme fel beleden werd – de Koude Oorlog was in 1953 op zijn hevigst – sloeg zijn actie in als een bom en leidde deze tot een reeks van verdachtmakingen en schijnprocessen.

MacCarthy werd bijgestaan door het *House of Un-American Activities Committee* (HUAC). Openlijke kritiek op de gang van zaken leverde iemand vrijwel direct een verdenking op en dus was voorzichtigheid geboden. Zoals *Animal Farm* (George Orwell, 1945) een parabel was voor het Russische communisme na de revolutie van 1917 (en voor revoluties in het algemeen), werd *The Crucible* dat voor het McCarthyisme. Nadat Miller zijn stuk had geschreven werd hij overigens zélf door het HUAC beschuldigd en veroordeeld tot gevangenisstraf (een veroordeling die later weer werd ingetrokken).

Enkele overeenkomsten die Arthur Miller tussen 'Salem' en het McCarthyisme gezien moet hebben:

Salem, 1692	De VS, jaren vijftig
In een geloofsfanatieke en bijgelovige dorpsgemeenschap is men bang voor een onzichtbare en ontastbare vijand, namelijk: de duivel / hekserij / heksen / Het Kwaad.	De Amerikaanse politiek vreest onder invloed van de Koude Oorlog een vijand die zij ten onrechte meent te kennen en die deels onzichtbaar is, namelijk: de Sovjet-Unie / het communisme / communisten en ook hier weer... Het Kwaad!
Vanuit 'onze' opvatting is de bewijslast precies verkeerdt om: de rechtbank hoeft niet te bewijzen dat iemand schuldig is, nee, de verdachte moet bewijzen dat hij / zij dat <i>niet</i> is!	idem
Niets was erger dan van hekserij beschuldigd worden: als iemand bekende (wat de bedoeling was, vandaar dat velen gedwongen bekentenissen aflegden) werd diegene onherroepelijk geëxcommuniceerd. Sommigen bekenden dan ook niet om hun goede naam te redden en niet met God te breken. Feitelijk pleegden zij zelfmoord want op niet-bekennen stond de doodstraf.	Wanneer iemand verdacht werd was diens reputatie voorgoed verpest. Sommige vermeende communisten die op de Zwarte Lijst van het <i>House of Un-American Activities Committee</i> (HUAC) waren gezet, zagen hun leven en toekomst zó verwoest dat ze zelfmoord pleegden.
Verdachtmakingen en beschuldigingen waren vaak volkomen uit de lucht gegrepen en gebaseerd op bijgeloof, roddel en achterklap. voorbeeld: De geloofswaanzinnige Ann Putman is er van overtuigd dat de excentrieke vroedvrouwen Sarah Osborne en Sarah Good schuldig zijn aan de dood van 7 van haar 8 baby's.	Verdachtmakingen en beschuldigingen waren gebaseerd op speculaties, veronderstellingen en onwetendheid.

<p>Uit angst om zelf voor heks te worden uitgemaakt beweren de meisjes in Salem te zijn behekst door anderen (vaak waren dit sociale outcasts zodat maar weinigen de beschuldigingen van hen in twijfel zouden trekken.)</p> <p>voorbeelden:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Abigail beschuldigt Tituba ervan dat zij haar behekst heeft. - Tituba beschuldigt Sarah Osborne er vervolgens van dat zij haar behekst heeft. - Op het moment dat Mary wil opbiechten dat zij en de andere meisjes van het dorp iedereen voor de gek hebben gehouden, bedenkt ze zich op het allerlaatste moment en beschuldigt ze er John Proctor van dat hij haar 'duivelse opdrachten liet uitvoeren'. 	<p>Uit angst om zelf van communistische (spionage)praktijken of sympathieën te worden beschuldigd gingen verdachten vooral <i>elkaar</i> beschuldigen. Overigens gebeurde dit lang niet altijd kwaadwillig; de ondervragingen waren vaak zo zenuwslopend en dwingend dat verdachten soms ten onrechte aan hun eigen onschuld – maar vooral aan die van anderen! - gingen twijfelen.</p>
<p>Anderen, die uit waren op persoonlijk gewin, waren er bij gebaat wanneer iemand zo snel mogelijk uit de weg werd geruimd en werkten daarom ijverig mee aan bepaalde verdachtmakingen.</p> <p>voorbeelden:</p> <ul style="list-style-type: none"> - meneer Putman laat zijn dochter Mary tegen de oude meneer Jacobs getuigen zodat deze zijn land kon kopen. - Abigail beschuldigt John Proctors vrouw van hekserij, omdat ze niet kan verkroppen dat John (nadat hij een kortstondige verhouding met haar heeft gehad) haar verliefdheid niet beantwoordt. 	<p>Inmiddels wordt aangenomen dat senator MacCarthy bewust de publiciteit opzocht met een larioekverhaal over communisten om zo zijn politieke carrière uit het slop te halen en eventuele tegenstanders monddood te maken.</p>

Symptomen van hekserij werden veroorzaakt door LSD

Miller blijft met zijn interpretatie van de gebeurtenissen dicht bij de traditionele opvatting over wat er zich ruim driehonderd jaar geleden in Salem heeft afgespeeld. Volgens deze opvatting waren de meisjes van wie men beweerde dat ze behekst waren een stel aanstellerige wichten die uit sensatiezucht of eigenbelang onschuldige mensen de dood in joegen. Volgens deze lezing zouden zij de symptomen van hekserij hebben gefaket.⁶

Ongetwijfeld heeft Miller er juist aangedaan om te benadrukken dat een aantal Salemse meisjes 'deed alsof', omdat ze zich – labiel als ze waren - lieten meeslepen door hun fantasieën, door anderen of dat ze zich gek lieten maken door alle verhalen over hekserij die de ronde deden. De schrijver gaat er echter wel heel makkelijk van uit dat er in Salem in werkelijkheid niets vreemds aan de hand was en dat alle getuigenissen in

⁶ Deze symptomen waren onder meer: ijlen, hallucineren, hysterisch rondrennen, gillen en krijsen, proberen jezelf te verstoppen onder meubilair, flauwvallen, de oren bedekken bij het horen van gebeden, epileptische aanvallen, krampen en pijscheuten krijgen. (Van de heksen zélf - dus: *niet* de behekste slachtoffers, maar diegenen door wie zij samen met de duivel en met behulp van zwarte magie waren behekst - werd beweerd dat ze achteruit liepen, door de lucht vlogen of veranderden in zwarte katten of kikkers.)

processtukken en verhalen over sterfte, epilepsie en 'gekke' onder de bevolking (en het vee) bakerpraatjes waren. Ten onrechte, zo blijkt achteraf...

Recent onderzoek van farmaceuten, biologen en (landbouw)historici heeft namelijk aangetoond dat de bewoners van Salem (inclusief het vee) wel degelijk last hadden van een mysterieuze kwaal die de mensen hevig liet hallucineren, schuimbekken en kromtrekken van de pijn. Degenen die zogenaamd behekst waren, zouden in werkelijkheid vergiftigd kunnen zijn door een schimmel die het rogge aantastte waarvan het brood werd gemaakt. Deze schimmel, moederkoren, kon het rogge verpesten wanneer deze verbouwd werd op een drassige ondergrond (in Salem was dat het geval). Zij die van dit slechte brood aten liepen vervolgens kans om op een niet-chemische manier een hoge dosis LSD (!!!) toegediend te krijgen. Moederkorenvergiftiging voelt dan ook precies hetzelfde als een slechte LSD-trip: men raakt de kluts volledig kwijt, wordt angstig, krijgt vreselijke hallucinaties en denkt te kunnen vliegen. Moederkorenvergiftiging kon bovendien hevige pijnen en epilepsie veroorzaken en tot de dood leiden.

Afzonderlijk bruikbare fragmenten:

Hoewel het zeker aardig is om deze film van begin tot eind te laten zien, is dat absoluut niet nodig om de belangrijkste thema's heel behoorlijk aan bod te laten komen. Hekserij, de heksensabbat, puritanisme, bijgeloof, massahysterie, duiveluitdrijving... het komt allemaal voorbij in de eerste veertig minuten. Met een selectie van enkele scènes is de kern van de film dus al te pakken. Aan deze selectie is bovendien een aantal leuke kijkopdrachten te koppelen.

De selectie is als volgt: laat de film lopen tot aan de 34^{ste} minuut. Spoel vervolgens door (reclame op de videoband niet meegerekend) naar 0:39:30 en laat de band weer verder lopen tot aan 0:45:00. De volgende scènes worden dan in ieder geval getoond:

1.) scène 1 (0:00:00 – 0:05:00) 'de heksensabbat'

2.) + scène 2 (0:05:00 – 0:33:20) 'de hysterie slaat toe' + 'John Hale'

Op 'Voorbereiding van de Sabbat', een bekende houtsnede van Baldung Grien uit 1510, aanschouwen we het volgende tafereel: in een bos zit een aantal naakte (en bijzonder lelijke) vrouwen rondom een pot van waaruit een dampende walm opstijgt. Hun lange haren wapperen in de wind. Het is nacht. Eén vrouw vliegt door de lucht op de rug van een bok. Een zwarte kat vleit zich tegen één van de vrouwen aan en de vrouwen hebben kinderbotten bij zich...

Het tafereel moet een geheime bijeenkomst van heksen – een 'heksensabbat' – voorstellen. Vele latere voorstellingen van heksen zijn op deze prent gebaseerd. Op een heksensabbat gingen heksen zich te buiten aan seksuele uitpattingen, werden kinderen geofferd en de duivel aanbeden.

Op de houtsnede van Baldung Grien duiden de lange, wapperende haren van de vrouwen op wellust. Op een staak hangen een aantal worstjes waaruit de kijker moet opmaken dat heksen bij voorkeur het mannelijk geslachtsorgaan trachtten te betoveren.

De openingsscène van *The Crucible* toont ons een geheime bijeenkomst van Abigail Williams, Tituba Boyer en consorten. Het is nacht en het tafereel speelt zich af in het bos. Net als op de houtsnede van Baldung Grien dansen de meisjes rondom een ijzeren ketel met daarin een kokende 'soep'. Sommigen van hen zijn naakt. Met bezwerende liederen proberen ze de populairste jongens uit het dorp te betoveren. Ten onrechte wordt de bijeenkomst voor een echte heksensabbat (of iets vergelijkbaars) aangezien, zeker nadat twee van de aanwezige meisjes de volgende ochtend zogenaamd niet meer kunnen ontwaken.

Houden de meisjes zich écht met magie bezig? Waarschijnlijk niet. Tituba Boyer, het Caribische slavenmeisje dat op Barbados is opgegroeid met dit soort voodoo-achtige rituelen, laat de kinderen van Salem kennismaken met dit aspect van haar cultuur. Voor

hen is dat natuurlijk allemaal hartstikke spannend, want wat ze doen mag niet. Dergelijke rituelen waren immers onchristelijk en heidens en sowieso was dansen al helemaal uit den boze. Sommige meisjes zijn er dan ook niet helemaal gerust op, zij denken écht dat hun magische spreuken effect (kunnen) hebben. Dit wordt alleen maar erger als John Hale het dorp bezoekt...

John Hale:

Protestanten waren er in de zestiende en zeventiende eeuw trots op dat ze zich hadden ontworsteld van het bijgeloof van de katholieke kerk en in 1650 stond Europa aan de vooravond van de Verlichting. Men liet zich erop voorstaan afgerekend te hebben met de 'achterlijke en donkere' Middeleeuwen en hoger opgeleiden waren trots op hun kennis, intellect en eruditie. Ter illustratie kan een scène uit *the Crucible* getoond worden waarin priester John Hale opgevoerd wordt...

In het puriteinse *New England* bestond een redelijk systeem van onderwijs. In Massachusetts woonden relatief veel academici en iemand als John Hale had gestudeerd in Boston (en is in de film zichtbaar trots op zijn 'wetenschappelijke' boeken waarin staat hoe je de tekenen van de duivel kunt herkennen). Voor geleerden als John Hale was duiveluitdrijving een hoogst serieuze aangelegenheid en werd het absoluut *niet* als bijgeloof gezien.

→ de betreffende scène die dit alles verduidelijkt: John Hale wordt in Salem ontboden om de behekste meisjes te onderzoeken.⁷ Wanneer hij Ruth Putman onderzoekt, zegt dominee Parris: '*deze (dit meisje) verdraagt de naam van de Heer niet, dat is zéker (een teken van) hekserij.*' Waarop het antwoord van John Hale luidt: '*U moet zich niet tot bijgeloof wenden. De tekenen van de duivel zijn heel duidelijk...*'

3.) scène 3 (0:39:30 – 0:45:32)

'Sarah Good en Sarah Osborne worden verhoord' + 'in het dorp worden overal "heksen" aangewezen'

Korte scène waarin de gebeurtenissen elkaar in lekker rap tempo opvolgen:

- de vroedvrouwen Sarah Good en Sarah Osborne worden gehoord in de 'rechtszaal'
- de rechtszittingen vinden plaats in de kerk. Om haar leven te redden heeft Sarah Good inmiddels bekend dat ze schuldig is aan hekserij. Sarah Osborne is echter niet van plan om te bekennen. Zij wordt later dan ook opgehangen.
- In Salem lijkt ineens iedereen verdacht. Bijvoorbeeld: het touw van een partij bijeengebonden houten palen knapt en het hout rolt van de kar. Een jongetje kijkt toevallig toe → het jongetje en zijn moeder worden beschuldigd van hekserij.
- Thomas Putman laat zijn dochter Mary getuigen tegen de oude Jacobs. Eerstgenoemde is een gewetenloze opportunist die alleen maar uit is op meer grond. Door Jacobs te beschuldigen hoopt Putman het land van Jacobs te kunnen kopen.

Tijs van den Boogaard, december 2007

⁷ Hij velde er meerdere doodvonnissen, maar werd later een felle tegenstander van heksenvervolgingen. In de film wordt deze verandering getoond.